

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра трудового, екологічного та аграрного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ ТА ПРАВОВИЙ
РЕЖИМ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
трудового, екологічного та аграрного
права

Протокол № 4 від 11.11.2024

м. Івано-Франківськ - 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Збереження біорізноманіття та правовий режим екологічної мережі
Викладач	Данилюк Леся Романівна, доц., к.ю.н., доц. кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Контактний телефон викладача	(0342) 507822
E-mail викладача	lesia.danyliuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktetap.pnu.edu.ua/informatsiia-shchodonavchalnoho-protsesu-2/ Також можливі консультації шляхом листування через корпоративну електронну пошту
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є норми права, які регулюють відносини, що виникають в процесі охорони, використання та відтворення біорізноманіття, формування, збереження та раціонального використання екологічної мережі.</p> <p>Навчальна дисципліна «Збереження біорізноманіття та правовий режим екологічної мережі» передбачає вивчення поняття біологічного різноманіття та питань його правової охорони, а також правових засад формування національної екологічної мережі. В межах особливої частини дисципліни аналізуватимуться правові режими об'єктів природно-заповідного фонду, курортних та лікувально-оздоровчих територій, рекреаційних зон, територій, які є місцями перебування або зростання видів тваринного чи рослинного світу, занесених до Червоної і Зеленої книг України, водоохоронних зон та прибережних захисних смуг, інших складових екомережі, юридична відповідальність за порушення законодавства про збереження біорізноманіття та правовий режим екологічної мережі.</p> <p>Як відомо, після опублікування Європейської зеленої угоди (European Green Deal), Європейський Союз взяв так званий «зелений» напрям у своїй політиці та діяльності, що має на меті кліматичну нейтральність європейського континенту до 2050 року. Згідно з цим у ЄС було розроблено ряд нових стратегій, які відповідають завданням Угоди, в тому числі Стратегію біорізноманіття ЄС до 2030 року «Повернення природи в наше життя» (EU Biodiversity Strategy for 2030 «Bringing nature back into our lives»).</p> <p>Стратегія містить конкретні зобов'язання та дії, які мають бути виконані до 2030 року, зокрема: створення більшої загальноєвропейської мережі природоохоронних територій на суші та на морі; запуск плану відновлення природи ЄС; запровадження заходів для забезпечення необхідних трансформаційних змін; запровадження заходів для вирішення глобальної проблеми біорізноманіття.</p> <p>Оскільки Україна оголосила свої євроінтеграційні наміри ще вісім років назад із підписанням Угоди про асоціацію, то зрозуміло, що поступова імплементація цілей Європейської зеленої угоди та всіх похідних документів постане неминучим і для нас завданням.</p> <p>Виходячи з Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», основну загрозу біологічному різноманіттю становлять</p>	

діяльність людини та знищення природного середовища існування флори і фауни, що є цілком обґрунтовано. Однак, у контексті сьогоденних подій в Україні, чисельність втрат біорізноманіття істотно збільшилася, а самі причини цього набули суттєво складнішого ракурсу, через їх неконтрольованість та непередбачуваність.

Зрозуміло, що на сьогодні наслідки війни для українського довкілля є значно масштабнішими. Тому очевидно, що попереду нас чекає розробка, затвердження та реалізація плану відновлення довкілля й власне стратегії відтворення та охорони біологічного різноманіття з залученням широкого спектру вітчизняних і іноземних фахівців. І ці документи повинні бути багато функціональними, бо крім ліквідації наслідків воєнних дій повинні одночасно відповідати новим стандартам європейської спільноти.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є сформувані у студентів необхідні юридичні знання щодо особливостей правового режиму біорізноманіття та екологічної мережі; акцентувати їхню увагу на важливості правових інститутів «збереження біорізноманіття» і «формування та функціонування екологічної мережі»; продемонструвати та довести їм зростаючу роль питань збереження біорізноманіття і формування та функціонування екологічної мережі; ознайомити їх з найбільш проблемними теоретичними та практичними питаннями, що виникають в процесі охорони, використання та відтворення біорізноманіття, формування, збереження та раціонального використання екологічної мережі; представити їм норми права, які регулюють відповідні відносини; показати значення вказаних норм та їх цінність для людства на шляху до сталого розвитку.

Основними цілями вивчення дисципліни є сприяти глибокому засвоєнню студентами нормативно-правових актів, які регулюють відносини у сфері охорони, використання та відтворення біорізноманіття, формування, збереження та раціонального використання екологічної мережі; розвинути у них навички працювати з відповідними документами; навчити їх вмінню застосовувати здобуті теоретичні положення в практичній діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, в тому числі іноземних.

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Фахові компетентності:

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК 2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК17. Здатність ефективно здійснювати правоосвітню діяльність.

Програмні результати навчання:

РН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

РН4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

РН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

РН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

РН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування.

РН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	12
семінарські	18
практичні	0
лабораторні	0
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	081 Право	2-ий	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	сем/пр/лаб заняття	сам.роб.

Змістовний модуль 1. Загальна частина

Тема 1. Біологічне різноманіття та його правова охорона	2	2	8
Тема 2. Правові засади формування національної екологічної мережі	2	2	8

Змістовний модуль 2. Особлива частина

Тема 3. Правовий режим об'єктів природно-заповідного фонду	2	2	6
Тема 4. Правовий режим курортних та лікувально-оздоровчих територій	1	2	6
Тема 5. Правовий режим рекреаційних зон	1	2	6

Тема 6. Правовий режим територій, які є місцями перебування або зростання видів тваринного чи рослинного світу, занесених до Червоної і Зеленої книг України	1	2	6
Тема 7. Водоохоронні зони та прибережні захисні смуги	1	2	6
Тема 8. Правовий режим інших складових екомережі	1	2	6
Тема 9. Юридична відповідальність за порушення законодавства про збереження біорізноманіття та правовий режим екологічної мережі	1	2	6
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309 https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf , а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №13 від 27 червня 2024 р.) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf .
Вимоги до письмових робіт	Передбачається виконання 1 письмової модульної контрольної роботи (абз.2 пп. 3.1.3.1 МРПОУ). Робота виконується на передостанньому семінарському занятті. Зміст питань, форма та структура завдань визначається викладачами, що проводять семінарські заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та затверджується на засіданні відповідної кафедри (пп. 3.1.3.2 МРПОУ). На письмову модульну контрольну роботу виноситься 2 описових завдання, які

	оцінюються по 15 балів, 1 коротке завдання нормативного змісту, яке оцінюється в 10 балів, 1 завдання з двох дефініцій, яке оцінюється в 10 балів. Максимальна кількість балів за письмову роботу – 50 (пп. 2.6.1 МРПОУ).
Семінарські заняття	Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри: https://ktetap.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання-2/ , а також в системі дистанційного навчання: https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/4dc478d0dfde144d33f6 . Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 45 (пп. 2.6.1–2.6.2 МРПОУ).
Умови допуску до підсумкового контролю	Студенту виставляється залік за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для не виставлення заліку (пп. 3.2.2 МРПОУ).
Підсумковий контроль	Залік. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 45 балів), балу за підсумкову модульну контрольну роботу (максимально 50 балів) та балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.6.3 МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.6.1 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимум 100 балів (пп. 2.6.1–2.6.3 МРПОУ).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкових (письмової модульної контрольної роботи) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1–3.1.4.3 МРПОУ). Види, інструкції щодо виконання індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та на сайті кафедри <https://ktetap.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання-2/>.

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp->

[content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf](#), усвідомлюючи наслідки порушення.

Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf.

Відвідування занять:

Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. п. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (абз. 2. п. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf.

8. Рекомендована література

1. Ващишин М. Я. Правове забезпечення формування та функціонування екомережі України: теоретичні та практичні аспекти: монографія / М. Я. Ващишин. Львів: ЛНУ імені Івана-Франка, 2021. 416 с.
2. Кондратюк Т. М. Правовий режим земель національної екологічної мережі України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2019. 233 с.
3. Статівка О. О. Правовий режим природно-заповідного фонду як складового елемента екологічної мережі України: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2018. 230 с.
4. Кошелюк Т. В. Організаційно-правовий механізм функціонування національних природних парків: дис. ... д-ра філософії. Івано-Франківськ, 2021. 225 с.
5. Жидан О. С. Правовий режим боліт в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2019. 19 с.
6. Проектування і збереження територій мережі Емеральд (Смарагдової мережі). Методичні матеріали: книга / під ред. А. А. Куземко, К. А. Борисенко. Київ: LAT & K, 2019. 78 с.

Детальний перелік навчальної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел і інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичному посібнику:

1. Данилюк Л. Р. Збереження біорізноманіття та правовий режим екологічної мережі: методичні вказівки для підготовки до семінарських (практичних) занять та самостійної роботи студентів денної форми навчання спеціальності 081 Право. Івано-Франківськ.

<https://ktetap.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання-2/>

Викладач:

к.ю.н., доц. Леся Данилюк